

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/68/2017
Identifikačné číslo spisu:	7815010432
Dátum vydania rozhodnutia:	15.11.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7815010432.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2017 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému E. J., pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. septembra 2016, sp. zn. 6 To 85/2016, podľa § 381 Tr. por. takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného E. J. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rožňava z 27. júla 2016, sp. zn. 3 T 162/2015, bol obvinený E. J. uznaný vinným v bode 1/ zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 73/2015 Z.z., v bode 2/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 73/2015 Z.z., na tom skutkovom základe, že

1/ v období od mesiaca máj 2015 do 22.07.2015 v obci L., okres K., v rodinnom dome na Ulici Y. XX, ako aj na iných miestach v obci L., pod hrozbou násillia a využívúc duševnú zaostalosť R. L., ako aj jeho sociálnu odkázanosť, nakoľko mu umožnil ubytovanie vo svojom rodinnom dome, tohto opakovane, najmenej v 5 prípadoch donútil k vykonávaniu orálneho sexu, ako aj k iným sexuálnym praktikám,

2/ dňa 22.07.2015 okolo 10.00 hod. v obci L., okres K., v rodinnom dome na Ulici Y. XX, po tom, ako bol svojou družkou G. D. pristihnutý pri vykonávaní orálneho sexu so R. L., sa vyhrážal R. L., že ho zabije, zapichne nožom, ak niekomu povie o ich sexuálnom vzťahu, pričom v ňom vzbudil dôvodnú obavu, že svoje vyhrážky uskutoční,

teda v bode 1/ iného hrozbou násillia donútil k orálnemu styku a iným sexuálnym praktikám a skutku sa dopustil na chránenej osobe - chorej osobe,

v bode 2/ iného hrozbou násillia nútil, aby niečo konal, opomenul alebo trpel a skutku sa dopustil na chránenej osobe - chorej osobe, svedkovi a z osobitného motívu - v úmysle zakryť alebo uľahčiť trestný

čin.

Za to bol obvinený E. J. odsúdený podľa § 200 ods. 2, § 41 ods. 1, ods. 2, § 38 ods. 2, ods. 7, § 37 písm. h/ Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol pre výkon tohto trestu zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodený R. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., Y. XX, zastúpeného splnomocnenou zástupkyňou JUDr. Martinou Vnenčákovou, bol s nárokom na náhradu spôsobenej škody odkázaný na civilný proces.

Proti rozsudku podal odvolanie obvinený E. J. do výroku o vine a treste a odvolanie podal aj poškodený. Krajský súd v Košiciach uznesením z 27. septembra 2016, sp. zn. 6 To 85/2016, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obžalovaného E. J. a poškodeného zamietol.

Obvinený E. J. prostredníctvom obhajcu JUDr. Jánom Halkom (ustanovený opatrením predsedu senátu 18.08.2017) podal 26.09.2017 dovolanie proti uzneseniu krajského súdu, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por. Nesprávne právne posúdenie vidí v tom, že súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania vyvodil skutkové zistenia, že mal poškodeného R. L. donútiť k orálnemu sexu pod hrozbou násilia. Z tohto dokazovania však vyplýva len to, že hrozbou tohto násilia malo byť jeho vyhodenie z domu, pričom poukázal na časti odôvodnenia rozsudku na strane 7 ohľadne záveru znaleckého posudku týkajúci sa poškodeného, ktorý podľa znalcov trpí psychiatrickým ochorením, z ktorého sa však pravidelne lieči. Jeho slaboduchosť a osobnostné črty ho viedli k tomu, že sa podrobil žiadostiam obžalovaného zo strachu predtým, že bude musieť opustiť jeho domácnosť a nebude mať kam ísť. Táto skutočnosť za žiadnych okolností nemôže byť považovaná za hrozbu násilím, a preto takto zistený skutok nemôže byť subsumovaný pod skutkovú podstatu trestného činu sexuálneho násilia. Skutočnosť, že sa mal poškodenému vyhrážať,

že mu urobí 20 dier do srdca, ak to niekomu prezradí, nie je možné kvalifikovať za hrozbu násilia, ktorá mala poškodeného prinútiť k vykonaniu orálneho sexu. Pochopiteľne aj z dôvodu, že k nej malo dôjsť až po vykonaní orálneho sexu. Donútenie poškodeného k orálnemu sexu pod hrozbou násilia mal súd preukazné len z výpovede poškodeného. Žiadna iná svedecká výpoveď ani iný dôkaz sa o hrozbe násilia nezmenšoval. Paradoxne jediný objektívny dôkaz predložený poškodeným - zvuková nahrávka z mobilného telefónu svedčí v jeho prospech, keď z úradného záznamu analýzy CD s nahrávkami z mobilného telefónu (č.l. 139 - 145) vyplýva, že poškodený vykonával rôzne sexuálne praktiky ako orálny sex s nezistenými osobami bez nátlaku, či násilia. Súd však na tento dôkaz pri rozhodovaní neprihliadol a jeho vinu založil len na výpovediach poškodeného.

K osobe poškodeného sa vyjadrila v znaleckom posudku znalkyňa PhDr. Eva Kitková, ktorá okrem iného uviedla, že poškodený nemá sklon ku konfabuláciám, lživosti a skresľovaniu skutočností. A to napriek tomu, že výpovede poškodeného si v priebehu trestného konania odporovali ohľadom hrozby násilia, na ktoré konkrétne poukázal.

Čo je ale podstatné a zakladá vytýkaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je, že znalkyňa nie je odborne spôsobilá podať znalecký posudok na poškodeného ako dospelú osobu. Ako totiž vyplýva z výpisu zo zoznamu znalcov, tlmočníkov a prekladateľov uverejnenom Ministerstvom spravodlivosti SR PhDr. Eva Kitková je síce znalkyňou z odboru Psychológia, ale len v odvetviach Klinická psychológia detí, Poradenská psychológia, Psychológia sexuality. Túto skutočnosť účelovo opomenula aj v znaleckej doložke v rámci podaného znaleckého posudku, kde ako odbor uviedla miesto Klinická psychológia detí len Klinická psychológia. Je teda nepochybné, že ak policajt do konania pribral znalca, ktorý vypracoval znalecký posudok mimo svojho odvetvia, takto získaný dôkaz je nezákonný. Keďže sa jedná o kľúčový dôkaz, na základe ktorého súd konštatoval, že nemá dôvod pochybovať o pravdivosti a vierohodnosti výpovedí poškodeného, táto vada mala podstatný vplyv na preukázanie jeho viny. Napriek tomu, že túto skutočnosť namietal už v odvolaní, odvolací súd sa k nej vôbec nevyjadril, pričom v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. by mal na takúto chybu prihliadnuť, aj keby nebola výslovne vytknutá.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že dovolaním napadnutým uznesením bol porušený zákon v ust. § 319 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo, v ust. § 200 Tr. zák. a § 143 Tr. por., a to v neprospech obvineného. Zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu a tomuto súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Dovolanie obvineného bolo doručené na vedomie, s právom vyjadriť sa k nemu v lehote 14 dní od doručenia, prokurátorovi, poškodenému a jeho zástupkyňi. Tieto procesné strany doteraz vyjadrenie súdu nezaslali.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd) bol trestný spis Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3 T 162/2015, spolu s dovolaním predložený 25. októbra 2017.

Dovolací súd (§ 377 Tr. po.) zo spisu a dovolania zistil, že dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu je prípustné, bolo podané oprávnenou osobou, v zákonom stanovenej lehote a mieste (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/, § 369 ods. 2 písm. b/, § 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.) a spĺňa podmienky ako aj obsahové náležitosti predpokladané v § 373 ods. 1, ods. 2, § 374 Tr. por. a nie je zákonný dôvod na postup podľa § 382 písm. a/, písm. b/, písm. d/, písm. e/, písm. f/ Tr. por. a ani podľa § 382a § 383 Tr. por.

Najvyšší súd preskúmaním spisu zistil, že namietané dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por. v posudzovanom prípade nie sú naplnené. Zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí.

Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo všeobecnosti vyplýva, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, hoci v skutočnosti obsahuje argumenty mimo takto uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolacia námietka spočívajúca na tom, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli získané, resp. vykonané zákonným spôsobom, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce už vykonané dôkazy.

Ak súd vyhodnotí vykonaný dôkaz inak než podľa predstáv niektorej z procesných strán, nemožno z toho vyvodiť, že takéto dôkazy nie sú vykonané zákonným spôsobom, resp., že by bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

V danom prípade vyšetrovateľ uznesením z 01.12.2015, ČVS: KRP-81/1-VYS-KE-2015 pribral do konania podľa § 142 ods. 1 Tr. por. v trestnej veci obvineného znalca z odboru zdravotníctva, odvetvia psychológie PhDr. Evu Kitkovú, ktorá vypracovala znalecký posudok zo 04.12.2015, pod č. 114/2015, v závere ktorého sa nachádza otláčok pečiatky príbratkej znalkyne a na ňom je čitateľné, že ide o znalca z odboru psychológie, Klinickej psychológie detí, Poradenskej psychológie a Psychológiu sexuality. Znalkyňa bola na hlavnom pojednávaní vypočutá a obvinený a jeho obhajca využili právo klásť jej otázky. Dovolacia námietka obvineného v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. nie je preto dôvodná. Ide o znalkyňu, ktorá bol do konania pribratá zákonným spôsobom a znalecky posudok bol vypracovaný v odbore, v ktorom táto znalkyňa pôsobí.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i/ a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. V zmysle § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené a podľa odseku 2 tohto ustanovenia dovolací súd ustanovenie odseku 1 nepoužije, ak by dôvod dovolania bol v neprospech obvineného a dovolenie je podané v prospech obvineného.

Pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu skutkových viet vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu, táto je správna. Skutok pod bodom 1/ totiž po objektívnej a subjektívnej stránke napĺňa všetky znaky zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák.č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 73/2015 Z.z., pretože iného hrozbou násillia donútil k orálnemu styku a iným sexuálnym praktikám a skutku sa dopustil na chránenej osobe - chorej osobe. Rovnako je zákonná aj právna kvalifikácia skutku pod bodom 2/ ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. č. 300/2005 Z.z. v znení zákona č. 73/2015 Z.z., pretože iného hrozbou násillia nútil, aby niečo konal, opomenul, alebo trpel a skutku sa dopustil na chránenej osobe - chorej osobe a z osobitného motívu - v úmysle zakryť, alebo uľahčiť trestný čin.

Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať skutkové zistenia prvostupňového alebo odvolacieho súdu a na podklade toho meniť znenie skutku - skutkov vo výrokovej časti rozsudku. Skutkovými zisteniami nižších súdov je dovolací súd viazaný a skúma iba to, či použitá právna kvalifikácia v celom rozsahu pokrýva skutkovú vetu - skutky. V danom prípade tomu tak je, a preto nie je naplnený ani dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že obvinený sa môže obhajovať spôsobom, ktorý uzná za vhodný, je to jeho právo. Nemôže však dosiahnuť zmeny hodnotenia dôkazov podľa svojich predstáv a z toho pre seba vyvodit' priaznivé skutkové závery - zistenia. Zákon iba súdu zveril hodnotenie dôkazov a vyvodzovanie skutkových a právnych záverov.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd vo veci rozhodol na neverejnom zasadnutí spôsobom vyjadreným v enunciiate tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.